

Ik hoop mijn inzicht zoo uiteen te kunnen zetten, dat het duidelijk wordt, dat hier van verwarring geen sprake is, zoodat het blijken zal, dat hier van een raadsl niet behoeft te worden gesproken.

Natuurlijk begrijpen wij wel, wat men bedoelt als men zegt: „daar is verschil tusschen de zekerheid door het geloof en de zekerheid omtrent zijn geloof.”

Natuurlijk begrijpen wij wel, wat men bedoelt, als men zegt: „wij willen de kenmerken niet maken tot den grond, waarop wij ons heil laten rusten; wij willen daaraan alleen zien of het geloof, waardoor wij rusten op Gods belofte wel echt is.”

Heusch, die dingen verwarren wij niet.

Wat wij zeggen is dit: Theoretisch kan men deze twee dingen van elkander onderscheiden, maar wanneer men met deze dingen komt in de praktijk van het leven des geloofs, dan blijkt het, dat men daar niet mee uitkomt en dat men in dien weg altijd komt, waar men niet heeft willen zijn.

Laten wij nu eerst eens het geval nemen van een tobber, een bekommerde.

Dat is een mensch, die o zoo graag zou willen deelhebben aan het heil in Christus; de vergeving der zonden, het kindschap.

Hij zou er zoo graag in willen rusten.

Maar hij durft niet.

Waarom durft hij niet?

Omdat hij bang is, dat het geloof, waarmee hij Gods beloften aanvaardt, niet deugt.

Zoo komt hij tot de vraag: „mag ik wel rusten in Christus?”

Men moet dit niet theoretisch gaan uit elkander halen.

Ieder, die bezig is in de ambtelijke zorg voor de zielen, weet, dat de vraag der bekommernis altijd hierop uitloopt: „mag ik mij het heil wel toe-eigenen?”

En, ik zeg het nog eens, die vraag mag in de gemeente van Christus niet gesteld worden.

Wie met zulke tobbers in aanraking komt, kan en mag tegen hen niets anders zeggen dan dit ééne: „gij wilt het heil zoo graag bezitten? Welnu, God reikt het u toe; geloof dat en gij zijt er.”

Men mag niet anders, dan hem doen zien, dat de vraag: „mag ik daar persoonlijk in rusten?” tekort doet aan de trouw Gods, die tegen hem persoonlijk, in den doop gezegd heeft: „daar is het, ik geef het u.”

Dat en Prof. Ridderbos en Dr Impeta en al die anderen tot hun foutieve constructie komen, is enkel te verklaren uit het feit, dat zij zich van den aard van het geloof als daad, geen voldoende rekenschap geven.

Laat ik hier dadelijk even opmerken en tegen Prof. Ridderbos en tegen Ds de Bondt, dat ik er niet aan denk het onderscheid te verwerpen tusschen hebbelijkheid en daad des geloofs. Hoe kan men zoo iets toch ook maar denken. Prof. Ridderbos aarzelt dan ook nog wat. Ds de Bondt zegt nota bene zoo maar zonder meer: „Ds van Dijk verwerpt het onderscheid tusschen de „hebbelijkheid” en de „daad” des geloofs.”

Maar zij riepen: „Neem weg; neem weg; kruis Hem”. Daarmee zeggen allen, dat Pilatus het goed begrepen heeft waarom het gaat. En daarvoor moet Hij aan het kruis.

Pilatus zegt tot hen: „Zal ik uw messias-koning kruisigen?” „Het is dus beslist uw eisch, dat ik uw Messias-koning aan het rebellenkruis sla?” En toen hebben de overpriesters en niet het volk geantwoord: „Wij hebben geen messias-koning dan den keizer”. M.a.w. als Messias-koning erkennen wij slechts den keizer. En zoo heeft Pilatus het gehoord uit hun eigen mond: „Gij hebt onze aanklacht goed begrepen. Want deze Nazarener kan onze Messias-koning niet zijn. Hij moet daarom aan het kruis, omdat Hij ons belemmert om den keizer als onzen messias-koning te aanvaarden.

Zoo valt dus de stadhouder het vonnis. Luc. 23:24. „En Pilatus oordeelde (sprak als vonnis uit) dat hun eisch geschieden zou”.

VII. Bevel om het vonnis te voltrekken. Joh. 19:16. Daarna vindt de officiële overlevering van den veroordeelde aan het executie-peleton plaats. Pilatus zegt: „Ik geef Hem over”; en de hoofdman over honderd, belast met de executie, zegt: „Ik neem Hem over”. Vanaf dat oogenblik ligt de volle verantwoordelijkheid van wat den veroordeelde overkomt bij dezen hoofdman, die dan ook rapport heeft uit te brengen.

VIII. Het vonnis voltrokken. Joh. 19:18. De evangelisten beschrijven dan uitvoerig het gaan naar de plaats van de executie, en het verloop hiervan.

Het spreekt vanzelf, dat de leiding hiervan niet berustte bij de Sanhedristen, maar bij den stadhouder. Dat blijkt o.a. uit de woordkeuze van Matth. ter gelegenheid van het Barabbas-intermezzo (27:26): „Toen liet hij (Pilatus namelijk) hun (dat zijn dan de Joden) Barabbas los; maar Jezus geoeseld hebbende, gaf hij Hem over om gekruisigd te hebben.” Dat kan verder duidelijk zijn uit de opmerking van Matth. 27:36: „En zij, nederzittende, bewaarden (bewaakten) Hem aldaar”. Geen

Laat men toch zulke dingen niet zeggen.

Als dat waar was, dan zou ik immers moeten loochenen heel de waarheid der wedergeboorte, waardoor de doode zondaar tot gelooven in staat wordt gesteld.

Natuurlijk erken ik de hebbelijkheid des geloofs. Maar dit is het wat ik altijd gezegd heb: „Als het gaat over de zekerheid des geloofs”, dan gaat het niet over de hebbelijkheid, maar over de daad.

Een bekommerde is bang, dat de daad des geloofs, waarmee hij Christus aangrijpt, niet echt is. En nu wil men de echtheid van die daad bewijzen, door uit allerlei andere levensverschijnselen te besluiten tot de aanwezigheid van het nieuwe leven en dus ook tot de aanwezigheid van de hebbelijkheid des geloofs en daardoor tot de echtheid van de geloofsdaad.

Maar dat kan immers nooit.

Gelooven is: „zeker weten, vast vertrouwen”.

Nu één van tweeën.

Iemand weet iets zeker.

Maar dan behoeft hij hem niet te bewijzen, dat hij het zeker weet; die zekerheid ligt in dat zeker weten toch vanzelf opgesloten.

Of: iemand weet iets niet zeker.

Zoo b.v. een bekommerde, die zegt: „Ik weet niet zeker of ik wel deel aan Christus heb”.

Maar hoe kan men iemand, die iets niet zeker weet, niet vast vertrouwt, bewijzen, dat hij het wel zeker weet, wel vast vertrouwt?

Bekommerd zijn beteekent juist, dat hij het niet zeker weet, dat hij niet vast vertrouwt. Kort gezegd: een bekommerde geloof niet; maar dan kunt ge hem ook nooit bewijzen, dat hij het doet.

Neen, zegt ge, maar dat is ook mijn bedoeling niet.

Ik wil hem niet bewijzen, dat hij geloof, maar alleen, dat hij de hebbelijkheid des geloofs heeft om hem er daardoor toe te brengen, dat hij wel werkelijk gelooft.

Maar waarop komt dat neer?

Hierop, dat hij, die tevoren niet durfde zeker zijn, het nu wel zou durven omdat men hem heeft laten zien, dat hij de hebbelijkheid des geloofs heeft.

M.a.w.: Tevoren durfde hij niet gelooven, omdat hij bang was, dat hij het niet mocht doen; nu durft hij wel, omdat hij nu weet, dat hij het mag doen.

Maar zoo komt men toch weer waar men niet wilde wezen, n.l. hier, dat men de vrijmoedigheid tot het vaste vertrouwen ontleent aan iets, dat men bij zichzelf gevonden heeft, in stee van onmiddellijk aan de belofte Gods.

De principiële fout, die men bij al zijn redeneeringen maakt is deze, ik herhaal het, dat men niet voldoende in het oog vat, den eigen aard des geloofs als zeker weten en vast vertrouwen. In zeker weten en vast vertrouwen ligt vanzelf opgesloten, dat men het weet, dat men weet: in vast vertrouwen ligt opgesloten, dat men het weet, dat men vertrouwt.

Wie niet weet, dat hij iets weet, weet dat in elk geval niet zeker.

wonder, want zij waren verantwoordelijk ervoor, dat de kruisiging niet zou worden geroofd en bevrijd door zijn aanhangers, of ook Mt. 27:54. (Merkwaardig is, dat niet alleen de hoofdman, maar ook de andere soldaten den Heiland als „Zoon Gods” hebben erkend en bewonderd!).

IX. De voltrekking van het vonnis geconstateerd. Mc. 15:44, 45. Het is ook duidelijk, dat de centurio rapport van alles heeft uitgebracht aan zijn superieuren. In de officiële bescheiden van Pilatus heeft een schriftelijk rapport gelegen aangaande den dood van Jezus van Nazareth. En de stadhouder kan dan ook niet eerder het lijk van den gekruiste vrijgeven, alvorens hij den centurio persoonlijk verslag heeft doen uithangen. Het lichaam van Jezus was dus nog onder berusting van de officiële autoriteiten; het is niet van het kruis afgenomen door de vrouwen en discipelen, gelijk vaak gedacht wordt en voorgesteld is op schilderijen. Dat hebben de soldaten gedaan. Maar op verzoek van Jozef laat Pilatus het lichaam vrij. (cf voor deze quaestie o.a. Bornhäuser, „Neue Kirchl. Zeitschrift” XIII Jahrg. 3 Heft S. 138—145.)

Hiermee zijn wij aan het einde van het proces van Jezus van Nazareth. We hebben den Man van Smarten gevolgd vanaf het oogenblik, dat Hij gebonden werd en in de handen van de gerechtelijke instanties overgeleverd werd. En wij hebben Hem gevolgd tot aan de laatste justitiële handeling, toen Hij als lijk vrijgegeven werd en officieel werd overgeleverd aan Jozef van Arimathea. Vrijwillig heeft Jezus zich gegeven in Gethsemané. Zijn discipelen hebben Hem levend overgelaten aan en ontvangen Hem dood terug van de autoriteiten. Het „recht” heeft zijn loop gehad. Ja, het recht Gods heeft ook zijn loop gehad. De Heiland is den dood ingegaan, veroordeeld van godslastering. Hij heeft dan toch de groote belijdenis met zijn bloed bezegeld. Hij heeft de belijdenis aanvaard te zijn de Zoon van den levenden God, van den Verbondsgod zelf. En Hij heeft het proces in al

En omdat nu het weten des geloofs zeker weten is, daarom kan van iemand, die niet weet of hij gelooft, nooit gezegd worden: „ja, maar gij gelooft toch wel”.

Dat is niet waar.

Hij kan wel een wedergeboren mensch wezen; maar dat weet ik niet en dat kan hijzelf niet weten, tenzij hij eerst gelooft.

Prof. Ridderbos vergist zich daarom als hij zegt: „Want wel is het geloof een weten of kennen; maar reeds in het natuurlijke leven zijn er menschen, die iets wel weten, maar niet weten of zij het weten; en iets dergelijks bestaat ook ten opzichte van het weten des geloofs”.

Neen, Prof. Ridderbos.

In de eerste plaats: ook in het natuurlijke leven gaat het feitelijk niet op, dat ik iets kan weten, zonder dat ik weet, dat ik het weet. In elk geval weet ik het dan op dat oogenblik niet; tenzij men aan weten een anderen zin geeft, dan men in den regel doet.

Maar van het geloofsweten gaat dit zeker niet op, omdat het daar gaat om „zeker weten”.

Wat toch een geredeneerd.

Gelooven; het is het onmiddellijk rusten in Gods belofte en daardoor vast en zeker weten, dat men kind Gods is.

Waarom dan iets anders doen bij den bekommerde, dan hem die belofte voorhouden, hem zeggen, dat hij die mag aannemen en hem in 's Heeren Naam zeggen, dat hij dat doen mag en doen moet!

D. v. D.

HET BOEK VAN DE WEEK

Eisch van Gods Woord? Opmerkingen naar aanleiding van Prof. Dr A. M. Brouwer, De Kerkorganisatie der eerste eeuw en wij. (I.)

Onlangs is van de hand van den Utrechtschen hoogleeraar Dr A. M. Brouwer een boekje verschenen, dat bij het reorganisatie-debat en -werk in de Nederlandsch Hervormde Kerk wel eens van grooten invloed kon worden; dat ook deze beïnvloeding allicht beoogt; en dat alleen al daarom ook belang inboezemt aan hen, die als „buitenstaanders” de reorganisatiestellingen in de Nederlandsch Hervormde Kerk volgen met hun aandacht en met nog meer, o.a. hun voorbede.

Het draagt tot titel: „De Kerkorganisatie der eerste eeuw en wij”, en werd in de bekende Libellenserie uitgegeven door Bosch & Keuning te Baarn.

Het is daarom van zooveel betekenis, omdat het een indrukwekkende poging doet, met een krachtig „neen” te beantwoorden de vraag, of de kerkrechtelijke beginselen, die aan de Dordtsche Kerkenorde ten grondslag liggen, en die men gewoonlijk die van de presbyteriaal-synodale kerkregering noemt, ook volgens den Schriftuurlijken grondslag der Kerkorganisatie zijn. Om te komen tot het drietal der ambten, die in de „gerefor-

zijn deelen zoo geleid, dat Hij Zijn leven geven kon en mocht om deze aanspraak te bevestigen. Noch Kajafas, noch Herodes, noch Pilatus hebben den Heere der heerlijkheid door geloof erkend en aangenomen; anders zouden zij Hem niet gekruisigd hebben. Hun verantwoordelijkheid blijft voor Christus' dood op hen rusten.

Maar de Schriften moesten vervuld worden.

Maar de raad Gods moest gediend worden.

Jezus Christus heeft de Schriften vervuld. Niemand anders.

Jezus Christus heeft den raad Gods gediend. Anders geen.

Want Hij wilde dat doen om Zijn volk te verlossen, om de eer des Vaders te wreken, om aan den eisch der Wet te voldoen, om Zichzelf te bewijzen met kracht, dat Hij de Zoon van den levenden God is.

We grijpen terug naar Christus' woorden tot Petrus: „Zalig zijt gij Simon bar Jona, want vleesch en bloed heeft u dat niet geopenbaard, maar Mijn Vader, Die in de hemelen is.” (Matth. 16:17).

Zalig dan ook de mensch, die in den Man van Smarten door geloof herkend heeft den Zoon van den levenden God.

Want nu straalt van Hem Middelaarsglorie uit en wij aanbidden Hem:

O Man van Smart, dat ieder voor U kniel!
Gij droegt aldus de krankheid onzer ziel;
't Was onze smart, die U ten deele viel,
Ons overtreden
Heeft U verwond. Om d'ongerechtigheden
door ons begaan,
Zijt Ge in dit leed gekomen;
De straf, die ons den vrede toe doet stroomen,
Die naamt Gij aan!

B.

D. K. W.